

RÖPORTAJ

Hatem Karim el-Falahi:

“GAZZE SAVAŞININ MASKELERİ DÜŞÜRDÜĞÜNE ŞÜPHE YOKTUR”

ABDENNOUR TOUMI

Kurum Dışı Araştırmacı ORSAM

“

Bu süreç İsrail içerisindeki liderler arasında çok büyük bir bölünmeye neden olmuştur. Özellikle de hükümet düzeyinde ve Savunma Bakanlığındaki güvenlik kurumlarının ve askerî kurumların liderleri arasında karşılıklı suçlamaların olduğunu görmekteyiz. Nitekim İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, 7 Ekim'de yaşanan büyük başarısızlıktan dolayı güvenlik ve askerî kurumların liderlerini sorumlu tutmaktadır.

Gazze Şeridi'nde Filistinlilere karşı devam eden saldırı, Batı Şeria'da gerçekleştirilen toplu cezalandırma, intikam ve bunun bir yandan farklı ideolojik yelpazeye sahip siyasi akımlara, diğer yandan siyasi ve askerî olarak İsrail işgal devletine yansımalarını nasıl değerlendirirsiniz?

Hatem Karim el-Falahi: Öncelikle söylemek gerekir ki 7 Ekim'de başlayan ve bugün de devam eden savaş, işgal güçleriyle topraklarını geri almaya ve ülkesini gaspçı işgalden kurtarmaya çalışan özgür ulusal güçler arasındaki bir savaştır. Dolayısıyla düşmanın bu dönemde yaptığı şey, kamu ve özel mülkiyeti tahrip ederek, altyapıyı yok ederek, hastaneleri, okulları ve evleri yıkarak ve çocuk, kadın ve yaşlılar da dâhil olmak üzere sivilleri öl-

dürerek masum Filistin halkına yapılan bir intikam saldırısıdır. Tüm bu suçlar, İsrail Ordusunun Filistin halkına karşı işlediği soykırım suçlarıdır. Bu nedenle yapılanlar tamamen savaş suçlarıdır ve 1949 Cenevre Sözleşmesi, 1977 Lahey düzenlemeleri ve 1949'da dâhil edilen ekte yer alan birçok maddeye göre uluslararası hukuk ihlal edilmektedir. İsrail Ordusu, "cinayet" olarak adlandırılacak suçları Filistinli direniş gruplarıyla mücadele edemediği için gerçekleştirmektedir. Dolayısıyla İsrail Ordusunun bu intikam bombardmanı ve aldığı tüm önlemler, el-Kassam güçlerinin 7 Ekim'de 22'den fazla yerleşim yerine girmesine, askerî birlikler, dinleme cihazları ve istihbarat tesisleri de dâhil olmak üzere Güney Komutanlığını kontrol etmesine, silah ve teçhizat elde etmesine karşı

Kimdir?

Hatem Karim el-Falahi

Albay Hatem Karim el-Falahi, el-Cezire kanalında askerî analist olarak görev yapmaktadır. El-Falahi, Irak'ta Bağdat Askerî Akademisinden mezun olmuş ve akabinde askerî bilimler alanında yüksek lisans yapmıştır. Cumhuriyet Muhafızları subaylarından biri olup İran-İrak Savaşı'na, 1990, 1991 savaşlarına ve 2002 savaşına katılmış; birçok cesaret ve onur ödülüne layık görülmüştür. Muhtelif mesleki gelişim kursuna iştirak etmiş olan el-Falahi, Irak Ordusunda "En İyi Alay Komutanı" rütbesi de dâhil olmak üzere askerî görevlere terfi etmiştir.

verilen tepkinin bir parçasıdır. Dolayısıyla iki taraf, yani savaşan taraflar arasındaki etki ve tepki bağlamında karşımıza çıkmaktadır.

İç cepheye yansımaları meselesinde ise Gazze savaşının maskeleri düştüğüne şüphe yoktur. Bu mesele özellikle Filistin yönetiminde ve kontrolü altındaki bölgelerin Gazze'deki Filistin halkına karşı

yapılan katliamlara ayaklanmasına dair şu ana kadar sürdürdüğü pozisyonunda zuhur etmektedir ancak Batı Şeria'daki bazı gruplar son zamanlarda harekete geçmeye başlamıştır. Lakin siyasi düzeyde ve İsrail'le çatışmayı yönetmede çok büyük bir ihtilafın olduğuna inanıyorum. İsrail'in uygulamaya çalıştığı proje ister Batı Şeria ister Gazze Şeridi olsun, her

iki bölgedeki halkı yerinden etme projesi olduğunu unutmamalıyız. Bu nedenle söz konusu bölgeler, Filistinlilerin ülkelerinden çıkarılmasını ve tamamen İsrail'in kontrolünde bırakılmasını amaçlayan bir işgal projesiyle karşı karşıyadır. Dolayısıyla Batı Şeria bölgesi de işgal planının bir parçasıdır. Hiç şüphe yok ki bu süreç İsrail içerisindeki liderler arasında çok büyük bir bölünmeye neden olmuştur. Özellikle de hükümet düzeyinde ve Savunma Bakanlığındaki güvenlik kurumlarının ve askerî kurumların liderleri arasında karşılıklı suçlamaların olduğunu görmekteyiz. Nitekim İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu, 7 Ekim'de yaşanan büyük başarısızlıktan dolayı güvenlik ve askerî kurumların liderlerini sorumlu tutmaktadır.

Abdenour Toumi: Aksa Tufanı Operasyonu Batı'nın maskesinin düşmesine neden oldu mu ve Arap rejimleriyle kitleler, entelektüel ve siyasi elitler ve bölgedeki tarafsız medya arasındaki uçurumu derinleştirdi mi?

“Tüm bu Batılı ülkeler ABD'nin ve İsrail'in arkasında saf tutmuştur, silah sağlamıştır. Bu nedenle bu ülkeler, işgal altındaki topraklarda ve Gazze Şeridi'nde meydana gelen cinayetlerde, özellikle de sivillerin öldürülmesinde suç ortağıdır. Aynı durum Gazze şehrine giden su, elektrik, yakıt ve her şeyi keserek suç işleyen İsrail Ordusu için de geçerlidir.

Hatem Karim el-Falahi: Evet, bu süreç insan hakları, sivillerin ko-

runması gibi tüm değerleri öven Batılı ülkelerin maskelerini gerçekten de ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda, çocuklar ve kadınlar da dâhil olmak üzere sivillerin öldürülmesine, hastanelerin, okulların bombalanmasına vb. sahnelere seyirci kalan Birleşmiş Milletlerden (BM), diğer tüm insan hakları örgütlerine kadar aciz kalan uluslararası örgütlerin sahteliğini de ortaya çıkarmıştır. Buna ek olarak tüm bu Batılı ülkeler ABD'nin ve İsrail'in arkasında saf tutmuştur, silah sağlamıştır. Bu nedenle bu ülkeler, işgal altındaki topraklarda ve Gazze Şeridi'nde meydana gelen cinayetlerde, özellikle de sivillerin öldürülmesinde suç ortağıdır. Aynı durum Gazze şehrine giden su, elektrik, yakıt ve her şeyi keserek suç işleyen İsrail Ordusu için de geçerlidir. Arap ülkelerindeki elitler konusunda ise bu meselenin, Gazze'de olup bitenleri herhangi bir tıbbi yardım bile sağlamadan izleyen Arap yöneticilerle halkları arasındaki uçurumu artırdığına şüphe yoktur. Sonuçta Arap yöneticilerin pozisyonu zayıftı ve hatta etkinlik seviyesine bile erişememişti. Bu durum İsrail'e, işgal altındaki topraklarda yaptıkları katliam ve yıkımı artırmak için büyük bir fırsat ve alan sağlamıştır. Eğer Arap ülkelerinin pozisyonları güçlü olsaydı Batı, İsrail'e silah ve siyasi pozisyonlarla destekleme konusunda şu anda yaptıklarını yapamazdı. ABD, Gazze savaşında İsrail'i desteklemek için 17 kez veto oyunu BM'de kullanmıştır. Dolayısıyla bu meseleyi konuştuğumuzda İsrail'i destekleyen bu ülkelerin uzun bir geçmişinden söz ederiz. Aynı zamanda Arap zirvesinde gerçekleştirilen toplantıların sonuçları dâhil olmak üzere,

Arap ülkelerinin etkisiz pozisyonlarından da söz ederiz. Nitekim zirvede gerçekleşen toplantılarda, olayın ciddiyetiyle bağdaşmayan yetersiz açıklamalar ortaya çıkmıştır.

Abdennour Toumi: Filistin halkına karşı işlenen suçlarla ilgili olarak Arap ve Arap olmayan ülkelerin pozisyonlarını nasıl yorumluyorsunuz ve özel olarak Hamas'ın ve genel olarak Filistin direnişinin geleceği konusunda ne düşünüyorsunuz?

Hatem Karim el-Falahi: Evet, bu savaşta aslında her iki taraf için de belirleyici unsurlar ve güç odakları bulunmaktadır. İsrail'den konuştuğumuzda, ABD ve Batı'dan çok fazla destekten bahsediyoruz. Bu destek olmasaydı İsrail, özellikle askerî, ekonomik ve maddi açıdan bu savaşta dayanamazdı. Olayın gidişatını şu anda nasıl takip ettiğimiz meselesinde ise direniş gruplarının çok güçlü bir kart olan esir kartına sahip olduklarını söyleyebiliriz. Ayrıca İsrail'in uğradığı ka-

yıp, kaldıramayacağı kadar büyük bir kayıptır. Dahası, muharebeden bahsettiğimizde, düzensiz bir kuvvete karşı düzenli bir kuvvetten bahsediyoruz. Bu nedenle, saldırılacak veya kontrol altına alınacak savunma noktaları bulunmamaktadır. Bu nedenle, Gazze Şehri bölgesine yayılmış bir tünel ağından bahsediyoruz ve savaşçılar bu tünelleri, saldırının beklediği yerlerde ortaya çıkmak için kullanmaktadır. Dolayısıyla özellikle işgalci kuvvetler tarafından hatalı

kullanılan tanklarda, psikolojik çöküntü ve yerleşim bölgelerinde savaşma konusunda özel deneyim eksikliği yaşayan kişilerde en büyük kayıplar yaşanmaktadır. Sonuç olarak, sahayı kim kontrol ediyor? Askerî operasyon devamı noktasında -ki ilk kimin haykıracağı bir dönemdeyiz- her iki tarafın artık çok kayıplar verdiğini belirtmek gerekir. Ancak yine de galibiyet, bu savaşı uzatarak ve karşı tarafa kayıplar verdirerek, ateşkesi kabul etmeye ve esirlerin değiş tokuş

edildiği ve savaşın uluslararası garantilerle durdurulduğu müzakerelere gitmeye zorlayan tarafın elinde olacaktır.

Abdenmour Toumi: Devam eden savaşın gidişatının dayattığı siyasi ve askerî değişimler ve belirleyici unsurlar sonrasında Gazze Şeridi'nin geleceği nedir? Katar, Mısır ve ABD'nin başını çektiği "rehine diplomasisi" yaklaşımını nasıl buluyorsunuz? Sahayı kontrol edenin, müzakerelere masasını kontrol edeceğini söylemek mümkün mü?

Hatem Karim el-Falahi: ABD'nin pozisyonunu değerlendirme konusunda Gazze savaşında savaşın baş sorumlusu olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim İsrail Ordusuna silah ve teçhizat taşımak için yaklaşık 220 kargo uçağı, yaklaşık 10 bin ton silah, istihbarat desteği, rehineri serbest bırakma ve düşman hatlarının gerisinde özel operasyonlar yürütme konusunda uzmanlaşmış 2 bin Delta Gücü askeri ve Irak'ın Felluce kentinde ve Afganistan'da olduğu gibi meskûn bölgelerde savaşma deneyimine sahip ABD'li danışmanlar sağlamıştır. Nitekim ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, İsrail'e geldiğinde "İsrail'e dışişleri bakanı olarak değil, bir Yahudi olarak geldim" demiştir. Buna ek olarak, Başkan Joe Biden'ın yanı sıra Savunma Bakanı ve Dışişleri Bakanı sık sık İsrail'e ziyaretler gerçekleştirmişlerdir. Tüm bu müdahaleler ve Ulusal Güvenlik Danışmanı ile ABD, İsrail'i hem siyasi hem askerî olarak desteklemektedir ve bu bağlamda 14 milyar dolara varan mali yardım sağlamıştır. Dolayısıyla geçtiğimiz dönem boyunca ateşkes

kararı almasını engellediği BM Güvenlik Konseyindeki pozisyonunun yanı sıra bu askerî operasyonu desteklemek için ABD elinden geleni yapmıştır. Dahası Biden sorduğunda defalarca “hayır, ateş etmeyi durdurmayacağız, ateşkes olmayacak” demiştir ve böylelikle bu askerî operasyonu açıkça desteklemiştir. Ancak özellikle ABD'nin yönetimi üzerindeki iç baskıların, bu tutumda küçük bir değişiklik olmasını mümkün kıldığı görülmektedir. Zira ABD'deki kamuoyu yoklamalarına göre Biden'ın popülarite seviyesi 34'e düşmüştür. Kimileri de bu seviyenin 38 olduğunu söylemektedir ve üçüncü bir görüşe göre de yaklaşan ABD seçimleri konusunda sıkıntı yaşanacaktır. Bu nedenle Biden, ABD'nin sivillerin, özellikle çocukların ve kadınların öldürülmesiyle ilgili tutumunu düzeltmeye çalışmaktadır. Aynı zamanda Biden, ABD'nin İsrail'e önerdiği üçüncü aşama üzerinden Netanyahu'ya sivilleri bombalamaması ve yoğun olmayan ancak niteliksel operasyonlarla yetinmesi için baskı yapmaya çalışmaktadır.

Abdenmour Toumi: ABD'nin Kızıldeniz ve Basra Körfezi'ndeki on ülkeden oluşan çokuluslu güvenlik girişiminin beklentileri nelerdir? Bu Husiler'e karşı yürütülen savaşla mı ilgilidir?

Hatem Karim el-Falahi: Çokuluslu güvenlik girişimi, başlangıçta bir Arap ülkesi olan Bahreyn de dâhil olmak üzere on ülkeden oluşmuştur. Ardından, ABD liderliğindeki 20 ülke daha katılmış, Husiler tarafından İsrail'e giden gemileri vurmak için Kızıldeniz'de fırlatılan füzeler ve insansız hava araçlarıyla

mücadele etmeyi amaçlamıştır. ABD, bu gemilerle ilgili bilgileri Husiler'e sağladığı ve Husiler'in buna istinaden bu saldırıları gerçekleştirdiği yönünde İran'ı doğrudan suçlamıştır. Dolayısıyla ABD'nin tutumu, İsrail'in bu konuya müdahale etmesini engellemektedir çünkü bu konu bölgedeki diğer tarafları kışkırtabilirdi. Ayrıca çatışmanın genişlemesine yol açabileceği ve neticede ABD'yi bölgede çatışmanın içine çekeceği için bu durum ABD'nin istediği bir şey değildi. ABD bu çatışmayı istememektedir. Çünkü aynı zamanda bu, Çin'in genişleme politikasını kolaylaştıracak ve Rusya'nın Ukrayna savaşındaki rolünü güçlendirecektir. Bu nedenle bu savaşı bir an önce bitirmeyi istemektedir. Zira bu savaş ABD'yi zor durumda bırakabilecektir. Özellikle de artık bu bölgedeki Müslümanlardan bahsettiğimizde, bu savaşta İsrail'i

destekleyen tutumu ve sivillerin öldürülmesi nedeniyle ABD'ye karşı düşmanlığın arttığı anlamına gelmektedir. Oluşturulan bu güç Kızıldeniz ve Bab el-Mendeb Boğazı'nda bulunmaktadır ancak özellikle şu anda İran'ın bu konuya müdahalesi olduğu için bu mesele gelişebilir gibi görünmektedir. Çünkü İran, özellikle daha önce ABD'nin başını çektiği 39 ülkeden oluşan Force 153 adlı bir güç mevcut olduğundan, bölgede böyle bir gücün oluşturulmasını istemektedir. Ayrıca, bölgedeki ABD askerî gücü çok büyüktür. Dolayısıyla bu konudan bahsettiğimizde, uçak gemisi Eisenhower, nükleer denizaltı Florida, Amerikan destroyeri Mason, muhrip Garnie, Amerikan destroyeri Le Bon ve Bahreyn'deki ABD Beşinci Filosunun bölgeye girişinden bahsetmekteyiz. Dolayısıyla hayati önem taşıyan ve başta Süveyş Kanalı ol-

mak üzere küresel ticaretin yaklaşık %10'unun Batı'ya doğru geçtiği bu bölgede bu tür görevleri yerine getirebilecek çok büyük bir güçten bahsediyoruz.

Abdennour Toumi: Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesindeki rejimlerin ve halkların karşılaştığı zor sorunlar göz önüne alındığında, bu karmaşık sorunlar bölgedeki siyasi, askerî ve ekonomik gerilimleri karmaşıklıklaştırmaya devam edecek mi?

Hatem Karim el-Falahi: Evet, bu meselenin özellikle siyasi, askerî ve ekonomik yansımaları olduğu için genel olarak bölgeyi etkileyeceğine şüphe yok. İsrail Ordusu artık dünyadaki 18. güç değil aksine özellikle 7 Ekim olaylarında kendini ve halkını savunamamasıyla bu gücün zayıf bir güç olduğu ve gelişmiş ülkeler saflarına yükselmediği anlaşılmıştır. Buna ek

olarak, bu savaş nedeniyle bölge ülkelerindeki halklarda ülkelerinin davalarını destekleyemediğine dair yeni bir kültürel farkındalığın oluştuğunu söyleyebiliriz. Dahası, ABD'nin pozisyonu da bölgedeki birçok halkı harekete geçirmiştir. Çünkü ABD, bölge halkları için İsrail de dâhil olmak üzere bölgedeki tüm imkânlarını harekete geçiren temel düşman olarak algılanmaktadır. Bunun kanıtı, ABD'nin arkasında saf tutan Batılı ülkelerin birlikte İsrail'e silah sağlamış olmalarıdır ve bu da bölgedeki düşmanlığı çok önemli ölçüde artırmaktadır.

Abdennour Toumi: İran'ın ve bölgedeki ekseninin Gazze'ye yönelik mevcut saldırının karşısındaki pozisyonunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu eksen, krizin başında Hamas'ın birlik çağrısına (gerçekten) yanıt verdi mi?

Hatem Karim el-Falahi: İran'ın ya da direniş ekseninin Gazze'deki olayların gidişatına ilişkin tutumu konusunda, bu eksende yer alan tüm ülkelerin Gazze'deki savaşa müdahale etmeme konusunda anlaşabildiklerini söyleyebiliriz. Pozisyonları başından beri buydu ve bu bağlamda Hamas'ın kendilerine saldırıyla ilgili bilgilendirmediğini ve bu nedenle saldırının sonuçlarına katlanmak zorunda kaldığını söylemişlerdir. Buna ek olarak, Lübnan cephesindeki tırmanış yavaş yavaş artmıştır ancak coğrafi bir alanla sınırlı kalmıştır. Dolayısıyla bu tırmanışın Gazze'deki olayların gidişatı üzerinde operasyonel veya stratejik bir etkisi bulunmamaktadır. Evet, bu durum etkilidir fakat Gazze savaşı üzerinde stratejik veya operasyonel bir etkisi bulunmamaktadır. Diğer taraftan Netanyahu hükümeti çatışmayı Lübnan'a yaymayı istemektedir çünkü bu fırsatın eline geçtiğini ve Avrupa ile ABD'nin kendisine büyük destek vereceğini düşünmektedir. Netanyahu hükümeti bu cepheyi açmayı arzulamakta fakat ABD, Çin'in Çin Denizi ve Orta Asya'daki genişlemesi karşısında kendisini çok etkilediği için bu tırmanışı istememektedir. Ayrıca bu durum, Rusya ile Ukrayna arasındaki çatışmayı da etkileyecektir. Dolayısıyla ABD, tarafları caydırmak ve savaşa katılmalarını engellemek için bu gücü kullanmıştır. Söz konusu eksen ülkelerinin pozisyonu, yürüttükleri operasyonların iç çatışmanın gidişatı üzerinde hiçbir etkisi olmadığı ancak bu tarafları meşgul ettiği ve Gazze Şeridi'ndeki çatışmanın çözümü için anlaşma yapmaya zorladığı anlamına gelmektedir. ■